

ZONE UMEDE ÎN VALEA PRUTULUI DE MIJLOC

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul „Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD” și cofinanțat de Ministerul Mediului, prin Fondul Ecologic Național.

Martie 2015 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit

Zona Umedă a Prutului de Mijloc. Foto: L.R.

Până în anul 2023 ne-am propus restabilirea a 150 mii hectare de zone umede

Interviu cu Lazăr Chirică, viceministru al Mediului

- Stimate dle viceministru, realizăm acest interviu după ce Republica Moldova, pentru a 15-a oară a marcat Ziua Internațională a Zonelor Umede. În ce situație sunt zonele umede pe teritoriul țării noastre?

- În acest an, la 2 februarie am marcat Ziua Mondială a Zonelor Umede, stabilită prin Convenția asupra Zonelor Umede, semnată la Ramsar, Iran, în 1971 și ratificată de Republica Moldova la 14 iulie 1999. Genericul din acest an a fost Wetlands for Our Future – Join us!, adică Zonele umede pentru viitorul nostru – Alăturați-vă!

Moldova nu poate să se laude cu mari zone umede, deoarece o mare parte din ele au fost pierdute în urma extinderii lucrărilor de ameliorare. Din păcate, procesul de degradare a zonelor umede în republică a atins proporții considerabile, iar în unele teritorii, ireversibile.

În Republica Moldova există trei arii naturale protejate cu statut de zonă umedă de importanță internațională, cu o suprafață totală de 94,7 mii ha, unde

este concentrată cea mai mare diversitate de faună și care au ca obiectiv protecția și conservarea habitatelor naturale și a păsărilor migratoare atât la nivel național, cât și la nivel european (zona „Lacurile Prutului de Jos”, zona „Nistru Inferior” și zona „Unguri-Holoșnița”).

Importanța naturală, economică sau culturală a acestor arii este puțin cunoscută. Zonele umede sunt utilizate în scopuri economice, pentru irigație, pescuit, pășunat, vânat sau recreere, fiind transformate sau complet distruse, cauzând un impact negativ major asupra mediului. Terenurile din zonele umede de importanță interna-

- Între aceste mii de hectare putem include și zona umedă din arealul Prutului de Mijloc?

- Zona umedă din Valea Prutului de Mijloc, parte a Rezervației „Pădurea Domnească” are o bună perspectivă de a fi legiferată, inițial ca zonă umedă de nivel național, apoi internațional. La fel ca și Lacul Beleu, Pădurea Domnească este una dintre destinațiile preferate ale păsărilor migratoare, renumită fiind zona umedă „Țara Bătlanilor”. Țin să menționez că în Raportul Național privind implementarea Convenției Ramsar în Republica Moldova, pentru perioada 2015-2018,

țională sunt gestionate de către diferiți deținători, inclusiv de către Agenția „Apele Moldovei”, Agenția „Moldsilva”, autoritățile administrației publice locale și alți proprietari. Din cauza gestionării ineficiente a acestor zone, există circa 150 mii ha de zone umede și de luncă care necesită o restabilire și reconstrucție ecologică în vederea valorificării în scopuri economice.

este planificat ca zona umedă a Rezervației „Pădurea Domnească” să devină sit Ramsar.

Țin să amintesc faptul că zonele umede constituie unul dintre cele mai valoroase compartimente ale patrimoniului natural, de starea căruia depinde în mare măsură eficiența dezvoltării durabile a economiei naționale.

Zonele Umede: biodiversitate, apă, hrană

Viitorul omenirii depinde de Zonele Umede. Acest ecosistem unic este printre cele mai productive din lume; leagăne ale diversității biologice care asigură apa și productivitatea de care depindem noi, oamenii, dar și nenumărate specii de plante și animale.

Primul lucru pe care trebuie să-l înțelegem, când vorbim de Zonele Umede, este că ele ne dau peștele și orezul care alimentează miliarde de oameni. Zonele Umede acționează ca un

Zona Ramsar Nr. 1316 „Nistru Inferior” - recunoscută la 20 august 2003.

Zona Convenției Ramsar Nr. 1500 „Unguri-Holoșnița” - recunoscută oficial la 14 septembrie 2005.

Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu susținerea „Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD” și a Ministerului Mediului, prin Fondul Ecologic Național, și-a propus recunoașterea unei noi zone umede în R. Moldova – Zona Umedă din Valea Prutului de Mijloc, pe o suprafață de 326 ha.

Instituirea unei noi zone umede pe teritoriul Rezervației „Pădurea Domnească” face parte din planurile Ministerului Mediului, fapt despre care aflăm și în Raportul Republicii Moldova către Convenția Ramsar, din data de 2 ianuarie 2015 (disponibil publicului larg pe pagina www.ramsar.org).

Prezenta ediție specială este elaborată în scopul conștientizării populației privind necesitatea protecției și beneficiile enorme ale zonelor umede. De asemenea, ediția vine să prezinte viitoarea zonă umedă, cu patrimoniul ei natural deosebit și beneficiile pentru populație, de rând cu celelalte trei situri Ramsar de pe teritoriul Republicii Moldova.

Convenția Ramsar astăzi

168 de state membre

2.186 zone umede de importanță internațională

208.674.247 ha de arii umede protejate

3 zone Ramsar în Republica Moldova

burete natural enorm în protecția noastră de inundații. La fel, dintre „serviciile ecosistemice” pe care le oferă umanității, nu uităm de aprovizionarea cu apă dulce, materiale pentru construcții, asigurarea biodiversității, alimentarea apelor subterane, precum și atenuarea schimbărilor climatice.

În 1971, la 2 februarie, în orașul Ramsar din Iran, statele lumii și-au luat angajamentul de a desfășura acțiuni naționale și cooperare internațională pentru conservarea și utilizarea înțeleaptă a zonelor umede și a resurselor lor, prin semnarea Convenției asupra zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice (Convenția Ramsar). Iar peste mai bine de un sfert de veac, la 2 februarie 1997, a fost marcată, pentru prima dată, Ziua Internațională a Zonelor Umede.

Astăzi, 168 de state sunt membre ale Convenției Ramsar, cu un număr de circa 2186 de situri, a căror suprafață este de peste 208 milioane hectare (208 674 247 ha).

Republica Moldova a ratificat Convenția Ramsar prin Hotărârea Parlamentului nr. 504 –XIV din 14 iulie 1999 și a devenit membru al acestei convenții în 2000. În prezent, în Republica Moldova sunt recunoscute oficial trei zone Ramsar:

Zona Ramsar Nr.1029 „Lacurile Prutului de Jos” - prima zonă Ramsar desemnată în Moldova la 20 iunie 2000.

Importanța zonelor umede

- Sunt cele mai productive ecosisteme din lume, de 10 ori mai productive decât orice alt ecosistem;
- Sunt veritabile filtre naturale, funcționând ca adevărate stații de purificare a apei;
- Constituie resurse de apă și au un rol important în circuitul apei în natură;
- Oferă habitat pentru un număr mare de specii, în general de păsări și pești, inclusiv specii rare;
- Pot constitui resurse valoroase de biomasă vegetală, pește, cherestea, lemn pentru foc etc.;
- Au un rol deosebit în prevenirea inundațiilor, acționând asemeni unui burete natural imens;
- Oferă oportunități pentru activități științifice, turism, activități recreative - pescuit, vânătoarea, plimbarea cu barca etc.

Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc

„Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc” este un proiect implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova (MEM), pe parcursul anului 2015, cu suportul „Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD” și cofinanțat de Ministerul Mediului, prin Fondul Ecologic Național.

Fișă de proiect

Scopul proiectului „Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc” este îmbunătățirea ecologică a ecosistemului Prutul de Mijloc prin crearea de zone umede.

Obiectivele proiectului:

- Identificarea ecosistemelor care au caracteristicile naturale de zone umede în Valea Prutului de Mijloc;
- Elaborarea dosarului zonei umede a unei suprafețe de 326 ha din Valea Prutului de Mijloc considerată de experți ca un incubator natural al biodiversității;
- Conștientizarea populației din Valea Prutului de Mijloc în favoarea zonelor umede și ariilor protejate comune;
- Promovarea proiectului și a Zonelor Umede la nivel local, național și regional prin activități de dezvoltare durabilă.

Arealul proiectului:

Zona umedă vizată în cadrul proiectului cuprinde opt ecosisteme identificate pentru conferirea statutului de zonă umedă. Acestea sunt:

- Lacul relict „La Fontal”;
- starețele râului Prut: Potcoava, kilometrul 1005;
- starețele râului Camenca: Chilia, Gârla Cărbunăria, Balta Ursului, Starița Țiganca, Țara Bâtlanilor.

Grupul țintă al proiectului:

- APL din Glodeni; ONG-urile de mediu din regiune, specialiști în domeniu, agenți economici care vor practica activități ecologice, agenții de ecoturism, proprietarii de agropensiuni, voluntari, populația din localitățile riverane. Beneficiarii finali vor fi 19000 persoane din comunitățile locale din zonă și împrejurimi.

Activități:

- Studiul biodiversității zonei umede;
- Elaborarea dosarului zonei umede;
- Expediție de evaluare a diversității biologice și a patrimoniului natural din areal;
- Identificarea obiectivelor și marcarea a opt trasee eco-turistice zonale

- Activități educative, de salubritate și plantare;
- Desfășurarea unui mini-program de informare, instruire și conștientizare;
- Desfășurarea întrunirilor locale, raionale, naționale cu genericul „Zone Umede ale Prutului de Mijloc”;
- Elaborarea și editarea materialelor informativ-educative, difuzarea de emisiuni radio despre beneficiile Zonelor Umede etc.

Beneficii:

Prin implementarea proiectului, MEM își propune să readucă pe agenda autorităților Republicii Moldova extinderea zonelor umede. Prutul de Mijloc, care ocupă peste 300 de km din cei 700 km pe care îi traversează pe teritoriul R. Moldova, va servi un model pentru reîntoarcerea zonelor umede în circuitul natural. Pe Prutul de Mijloc se va demonstra cum zonele umede sunt ecosistemele mai eficiente și rentabile pentru diminuarea dezastrelor naturale, precum inundațiile și secetele, transformându-se în „depozite strategice de apă dulce”, care alimentează rețeaua hidrografică din regiune în anii fără precipitații suficiente. La fel, zona umedă Prutul de Mijloc va crea oportunități pentru comunitățile locale în asigurarea cu produse și servicii ale naturii (apă, pește, vânat, lemn energetic etc.).

În arealul de implementare al proiectului s-au mai păstrat, separate una de alta, mai multe ecosisteme ce au caracteristicile necesare zonelor umede. Acestea sunt:

- Lacul relict „La Fontal”;
- starețele râului Prut: Potcoava, kilometrul 1005;
- starețele râului Camenca: Chilia, Gârla Cărbunăria, Balta Ursului, Starița Țiganca, Țara Bâtlanilor.

Acest sistem de starețe, ochiuri de apă și lacuri, contribuie la menținerea unei diversități foarte mari a diversității sălbatice, ele adăpostind multe specii de plante și animale. Însă, suprafețele identificate pentru conferirea statutului de zonă umedă, ocupă 326 ha și se află în Rezervația Naturală „Pădurea Domnească”, care are statut de pădure de luncă, fiind una dintre cele mai valoroase și bătrâne păduri de luncă din Europa. În conformitate cu cercetările și evaluările făcute de specialiștii în domeniu, anual, pe teritoriul rezervației, poposesc, cuibăresc, staționează sau sunt în trecere peste o sută de mii de păsări.

Astfel, prin intermediul proiectului, ar putea fi creată cea mai mare zonă umedă din Bazinul Hidrografic al Prutului de Mijloc, care ar păstra o cantitate foarte mare de apă și ar fi un incubator natural al biodiversității.

Lacul relict „La Fontal”, starețele râului Prut: Potcoava, kilometrul 1005 și starețele râului Camenca: Chilia, Gârla Cărbunăria, Balta Ursului, Starița Țiganca, Țara Bâtlanilor sunt „nuclee de concentrare” ale biodiversității din zonă. Din păcate, însă, acestea sunt supuse tot mai frecvent unor pronunțate procese de degradare și de dispariție. Cel mai evident este pericolul secării, care se manifestă prin capriciile neașteptate ale climei (cum ar fi secetele din anii 2007, 2011-2012), alimentarea lor ocazională cu apă din râurile Prut și Camca. În cadrul proiectului va fi studiată starea ecologică a acestor suprafețe, se vor stabili metodele cele mai eficiente de conservare și gestionare. Conferirea statutului de zone umede și administrarea lor în conformitate cu un plan de management al zonelor umede, al cerințelor Convenției Ramsar le-ar salva de la dispariție și le-ar îmbogăți redându-le cadrul funcționalitatea normală. Cu toate că suprafețele propuse pentru conferirea statutului de zone umede, sunt incluse într-o zonă de protecție, supuse unui regim silvic de protecție – conservarea lor nu poate fi asigurată în conformitate cu prevederile Convenției Ramsar. Astfel, suprafețele propuse ca zone umede sunt în curs de degradare continuă și este riscul ca în 5-7 ani să dispară total. Conferirea statutului de zone umede va permite efectuarea lucrărilor de stopare a degradării, reabilitarea prin conectarea la arterele hidrologice Prut și Camca.

Conferirea statutului de ZU, va oferi o altă abordare a impactului dezastrelor naturale (inundații, secetă). Protecția zonelor umede va permite să fie menținută microclima de luncă și va contribui la menținerea umidității în lunca care va facilita dezvoltarea biodiversității floristice și faunistice, va alimenta cu apă rețeaua hidrografică din regiune.

În cele din urmă, procesele inițiate și stimulate prin acest proiect vor genera o viziune comună de dezvoltare durabilă a bazinului râului Prut, devenind parte a programelor guvernamentale.

Proiectul „Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc” se înscrie în Programul de Guvernare a Țării pentru 2011-2014, în politicile, strategiile și planurile de activitate a Ministerului Mediului pe segmentul conservării biodiversității și anume a Strategiei Naționale privind zonele umede.

Durata de implementare:

Ianuarie-decembrie 2015 (proiectul a fost inițial prevăzut pentru perioada iulie 2014-iunie 2015, dar, ulterior, termenii de desfășurare a acestuia au fost modificați).

Pentru crearea unei arii transfrontaliere protejate

Valea Prutului de Mijloc este un sistem ecologic unic. Aici avem un tezaur de perle naturale – „Pădurea Domnească” cu falnicii stejari, „Suta de Movile”, brăul de recife coraliere culminând cu „Cheile Butești”, minunatul lac „La Fontal” cu „Țara Bâtlanilor”.

Pădurile de luncă din Rezervația „Pădurea Domnească”, în zona inundabilă dintre Prut și Camenca – în preajma satelor Cubani, Balatina, Bisericiani, Cuhnești, Moara Domnească – sunt o adevărată comoară. „Țara Bâtlanilor” este una din cele mai mari colonii de păsări de baltă din țară, care își fac cuiburile nu în stufărișuri, ci pe stejari. Sunt peste o mie de exemplare de trei specii rare de păsări: stârc cenușiu, stârc de noapte și egreta mică. Este o lume captivantă, un paradis al zburătoarelor.

Această comoară trebuie protejată, la fel cum trebuie protejată zona umedă de unicat din valea Prutului de Mijloc. Proiectul implementat de Mișcarea

Ecologistă din Moldova este unul care se încadrează perfect în planurile de protecție a mediului și dezvoltare a eco-turismului în raionul Glodeni și suntem siguri că împreună vom reuși, ca de fiecare dată.

Mai mult, sunt gata să depun către Guvernul R. Moldova documentația necesară pentru crearea unei arii transfrontaliere protejate, în acest scop fiind deja inițiate discuții cu autoritățile din Botoșani, România.

Valeriu ȚARIGRADSCHII,
președintele raionului Glodeni

Pădurea Domnească

Creată în 1993, „Pădurea Domnească” este cea mai mare (6032 ha) și cea mai recent înființată rezervație din Moldova. Aflată în Valea Prutului de Mijloc, de-a lungul râului, fâșia verde de pădure de luncă se întinde pe o distanță de circa 40 km. Rezervația este

cunoscută mai ales pentru stejarii săi seculari și zona umedă „Țara Bâtlanilor”. Dar, arealul este și dintre cele mai spectaculoase și diversificate ca peisaj din Moldova, aici putând fi vizitate și admirate monumente ale naturii precum Suta de Movile și Toltrele Prutului. Pentru a explora întregul potențial, ai nevoie de câteva zile, iar drumețiile prin pădurea bătrână sau peste stâncile de calcar coraliere îți vor îmbogăți experiența călătoriei.

Rezervația e menită să protejeze flora și fauna din lunca Prutului. Aici are loc un fenomen interesant, unic în Moldova. Pe o lungime de 40 km, râurile Camenca și Prut curg paralel, la o distanță de câțiva kilometri unul de altul. Printr-un sistem de gârle între cele 2 râuri, apele curgătoare pătrund în păduri și văi, inundându-le și favo-

riindu-le. Înainte de construcția barajului de la Costești-Stânca, „Țara Bâtlanilor” era inundată an de an de apele Prutului. După reglementarea albiei râului, inundațiile sunt mult mai rare, astfel că excrementele păsărilor fac solul mai acid și cu timpul usucă arborii. Odată cu uscarea copacilor, se mută și cuiburile, astfel că an de an, Țara Bâtlanilor își schimbă un pic locul și hotarele. Însă dacă ești cât de cât aproape, nu ai cum s-o ratezi. Auzi la început strigătele agresive ale păsărilor certărețe și s-ar putea să te sperii un pic – îți aduce aminte de pterozauri, sau alte zburătoare preistorice din filme sau cărți precum „Lumea Disparută”. Când ajungi la fața locului, ești deja obișnuit cu cacofonia certurilor păsărilor, și stai doar și le privești zburând și dansând printre copaci.

Fauna rezervației cuprinde mamifere mari precum căpriorul și mistrețul, precum și animale rare, incluse în

Cartea Roșie: pisica sălbatică, hermelina, jderul de pădure, chițcanul cu abdomen alb, vidra și nurca europeană, dar vedeta incontestabilă a rezervației este zimbrul. În cadrul ariei protejate este amplasat un țarc de 32 de hectare.

rizând apariția și creșterea pădurilor și pajistilor de luncă. Acest areal este propice dezvoltării unui număr impresionant de specii de păsări și animale.

La fel ca și Lacul Beleu, Pădurea Domnească este una dintre destinațiile preferate ale păsărilor migratoare, aici făcându-și cuibul peste 160 de specii. Cele mai rare dintre ele sunt lebăda cucuiată, ciocănitoarea neagră, lopătarul și barza neagră.

Un areal important în cadrul rezervației este zona umedă „Țara Bâtlanilor”, unde cuibăresc peste 1000 de stârci cenușii, stârci de noapte și egrete mici.

Aici au fost aduși, în 2005, trei zimbruri din Polonia. Acum sunt cinci, dintre care unul este foarte tânăr. Capacitatea rezervației este însă de 15-17 zimbruri, așteptăm ca în viitor populația acestora să crească, iar legendarul zimbru să se reîntoarcă în codrii Moldovei.

În apropierea satului Moara Domnească se găsesc grupuri de stejari seculari, unice în Moldova, cu arbori ce depășesc vârsta de 200-250 de ani, unii dintre ei atingând recordul la înălțime de 30-35 metri și tulpini de 2 metri în diametru ce abia pot fi cuprinse de 3-4 oameni.

Cor. "N,

Continuare. Începutul în pag.1.

- Ce reprezintă cele trei zone umede recunoscute ca situri Ramsar pe teritoriul R. Moldova?

- Le voi prezenta pe rând. Zona Ramsar Nr.1029 „Lacurile Prutului de Jos” a fost prima zonă Ramsar desemnată în Moldova la 20 iunie 2000. Zona este amplasată în partea de sud-vest a Republicii Moldova, între orașul Cahul și satul Giurgiulești în partea inferioară a luncii fluviului Prut, ce servește ca hotar de vest al zonei și în același timp reprezintă hotarul de stat între Republica Moldova și România. Lungimea totală a zonei este de 147,3 km, suprafața totală constituind 19152 ha, inclusiv 14400 ha de zone umede. În această zonă sunt amplasate cele mai mari lacuri naturale din Moldova - Beleu și Manta.

Lacul Beleu, cu o suprafață de cca. 1700 ha, este situat în apropiere de Slobozia Mare. După proveniență, acesta este un relict al Dunării și are o vârstă de 5-6 mii de ani. Lungimea lacului este de 5 km, lățimea de 2 km, adâncimea medie - 1,5 m, cea maximă - 2 metri. Nivelul apei din lacul Beleu în mare măsură depinde de nivelul apei din Dunăre și Prut și variază în dependență de inundațiile de primăvară și vară. Lacul Beleu prezintă un mare interes ca monument al naturii de o mare valoare științifică, culturală și estetică.

Lacul Manta este situat între orașul Cahul și satul Brânza. S-a format în rezultatul conjuncțiunii unor lacuri naturale vechi, interconectate de canale naturale.

Lacurile Beleu și Manta reprezintă niște ecosisteme unice. Ambele lacuri pot fi considerate naturale sau cel puțin aproape de naturale după caracteristica viiturilor. Lacul Beleu are o mare însemnătate nu numai pentru republică, ci și pentru statele vecine, deoarece este un loc de trai și de popas pentru multe păsări de apă. Aici au fost înregistrate specii rare de floră, 39 de specii de mamifere, 203 specii de păsări, 5 specii de reptile, 9 amfibieni și 41 de specii de pești.

În această zonă, grație diverselor habitate naturale, florei și faunei variate, pe baza lacului Beleu a fost creată rezervația naturală de stat „Prutul de Jos”, cu o suprafață de 1619 ha, având ca scop protecția speciilor rare și periclitate.

A doua zonă umedă, acceptată în 2003 de către Secretariatul Convenției Ramsar, este reprezentată de aria naturală „Nistrul Inferior”, amplasată în partea de sud-est a Republicii Moldova, pe teritoriile raioanelor Căușeni și Ștefan-Vodă și parțial Slobozia de pe malul stâng al Nistrului. Suprafața zonei constituie cca. 60000 ha. Teritoriul se întinde pe lunca fluviului cu o lățime variabilă, într-o zonă de meandrare puternică și pe terasele adiacente. El cuprinde o parte din deltă, iar insula Turuncuic, deja după hotarul moldo-ucrainean, se mărginește cu limanul Nistrului. Zona dată reprezintă un complex de habitate naturale și transformate din lunca Nistrului, unite prin fluviu și canalul ce s-a format în urma construcției digului național anti-viitură. Nucleul principal îl constituie sectorul natural ucrainean „Lunca Talmază”, cu o suprafață de 1503 ha, ce include masive de pădure cu numeroase poieni, un lac de 24 ha, brațul mort în formă de buclă întinsă, canale cu flux permanent și periodic, băltoace, mlaștini, lunci și terenuri agricole abandonate. Fluviul Nistru formează aici aproximativ 30 de meandre, multe dintre ele care sunt parțial sau în întregime închise. Unele meandre ale fluviului conțin grădini și câmpuri, majoritatea cărora sunt

Până în anul 2023 ne-am propus restabilirea a 150 mii hectare de zone umede

Interviu cu Lazăr Chirică, viceministru al Mediului

Lacul relict „La Fontal”

însoțite de perdele forestiere. De-a lungul malului drept pe alocuri sunt prezente heleșteie piscicole. Malul stâng al Nistrului este protejat cu preponderență de perdele forestiere. Terenurile cultivate ocupă restul luncii până la hotarul moldo-ucrainean. Abundența specifică și numerică a florei și faunei este determinată de diversitatea excepțională de 20 tipuri de biotopuri acvatice, de păduri de luncă și de colină, de stepă, etc.

Din 244 de specii protejate de plante superioare în Moldova, 147 sunt prezente în flora Nistrului Inferior, iar 27 se întâlnesc numai aici. În zona „Nistrul Inferior” sunt mai multe rezervații. Pădurile de colină sunt protejate în rezervațiile naturale Copanca (167 ha) și Leuntea (30 ha). Lunca Talmază include o rezervație de resurse de sol (200 ha); rezervațiile

este intersectat de 9 râulețe mici, cel mai mare dintre care are lungimea de 7,6 km, tot aici sunt amplasate 9 lacuri.

Pădurile acoperă o mare parte a versanților din această zonă. Cel mai mare masiv de pădure pe cumpăna apelor este amplasat în apropiere de satul Decebal, reprezentând hotarul unui teritoriu extins de câmpie, ocupat în mare parte de terenuri agricole și livezi. În această regiune, pe Nistru sunt prezente 4 insulițe mici.

Datorită specificului peisajului aici se întâlnesc 205 specii de păsări, dintre care 113 clocitoare, iar pentru 198 de specii zona servește drept popas în timpul migrațiilor sezoniere sau vizităților. Aici se întâlnesc 37 specii de mamifere; 10 - de reptile și 11 - de amfibieni. Unele specii de vertebrate și de insecte (în total 8 specii populează teritoriul dat permanent) sunt incluse

inundațiilor, precum și în asigurarea multor alte servicii în folosul societății.

- Ce activități a desfășurat în 2014 Ministerul Mediului întru îmbunătățirea situației zonelor umede și care sunt planurile pentru 2015?

- Dintre activitățile efectuate în anul 2014 aș menționa elaborarea proiectului Strategiei privind zonele umede, aprobarea Planurilor de management pentru zonele Ramsar „Nistrul de Jos” și „Unguri-Holoșnița”, prezentarea la Secretariatul Convenției Ramsar a Raportului național pentru anul 2014 privind implementarea Convenției privind zonele umede de importanță internațională.

Managementul zonelor umede de importanță internațională trebuie să fie reglementat de anumite planuri de management. Precum am remarcat, în 2014, au fost aprobate planurile de management pentru două zone Ramsar, cu pregătirea actelor necesare pentru transformarea uneia în parc național. Cu toate acestea, este

necesară îmbunătățirea politicii de management în domeniul dat la toate nivelurile, elaborarea documentelor relevante și regulamentelor pentru zonele umede de importanță internațională. Totodată, o parte din acestea sunt recunoscute ca zone-nucleu ale Rețelei Ecologice Naționale, însă nu există o listă autorizată a zonelor umede de importanță națională și criterii cu referire la ele oficial aprobate.

Dintre activitățile preconizate în 2015, țin să remarc Simpozionul Internațional privind zonele umede în regiunea Dunării de jos - Prut și alte arii protejate din bazinul Mării Negre, care se va desfășura în Republica Moldova (Chișinău, Cahul) în perioada 20-22 mai 2015.

Conform Strategiei de Mediu 2013-2023, până în 2023 ne-am propus restabilirea a 150 mii ha de zone umede, ca instrument al conservării biodiversității și utilizării raționale a resurselor de apă, cu includerea acestora în circuitul economic.

Eforturile Ministerului Mediului sunt direcționate spre stabilirea crezului și convingerii societății că obligația civică a fiecărui cetățean este de a ocroti patrimoniul natural al Republicii Moldova - cea mai mare bogăție comună pe care o avem și pe care trebuie să o transmitem intactă generațiilor care vor veni.

- Vă mulțumim.

Pentru conformitate: Lilia CURCHI

Ce sunt zonele umede?

Locuri umede permanent sau temporar, ca lacuri, râuri, iazuri, mlaștini, bălți, turbării, păduri de mangrove, bălți de sare, plaje nisipoase, recifi de corali și altele.

Nuferi pe Lacul Beleu

naturale de luncă, pădurea Olănești (108 ha) și Mlaștina Togai (50 ha) sunt amplasate în meandrele cursului principal; rezervația peisagistică „Pădurea turcească” (224 ha) ocupă două dintre meandrele brațului mort. În zona dată sunt cunoscute 40 de monumente arheologice ale diferitor culturi și epoci, de exemplu, cimeriene, getice, sarmatice ș.a. (nu toate sunt identificate).

În septembrie 2005, în Lista zonelor umede de importanță internațională a fost inclusă zona „Unguri-Holoșnița”. Ea ocupă 15553 ha și este amplasată în principal pe teritoriul raionului Soroca, parțial pe cel al raionului Ocnița și pe o mică porțiune din raionul Dondușeni. Aceasta include terenuri și bazine acvatice amplasate în perimetrul drumului Soroca-Otaci și hotarului de stat de-a lungul fluviului Nistru și se întinde de la nord-vest de satul Călărășeuca până la hotarul comunei Holoșnița în partea de sud-est.

Regiunea cuprinde versanți stâncoși cu surpături, îndreptați spre fluviul Nistru, precum și lunca îngustă de pe malul drept al acestuia. Sectorul

în Lista Roșie Internațională a Uniunii Internaționale pentru Protecția Naturii (IUCN), adică se află în pericol de dispariție la nivel global. Multe specii sunt incluse în Cartea Roșie a Moldovei și Cartea Roșie a Ucrainei, precum și în Lista speciilor strict protejate ale Convenției privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Parte la care este și Republica Moldova. Aici au fost identificate 49 de specii rare de plante, inclusiv 11 specii din Cartea Roșie a Moldovei.

Zona Unguri-Holoșnița este valoroasă și din punct de vedere al patrimoniului cultural. Pe teritoriul dat există două mănăstiri: în apropiere de satul Călărășeuca și în apropiere de satul Rudi, peste 60 de monumente geologice, paleontologice și arheologice, în special în apropierea satelor Arionești, Pocrovca, Rudi, Tolocănești, Tătărauca Veche, Decebal și în aval de s. Cremenciug.

Trebuie să înțelegem că zonele umede joacă un rol crucial în furnizarea de apă dulce, menținerea unei biodiversități bogate, atenuarea efectelor schimbărilor climatice, realimentarea acviferelor subterane, controlul

Zona umedă – un paradis al naturii. Foto: L.R.

Specii rare în Zona Umedă Prutul de Mijloc

În arealul zonei umede Prutul de Mijloc se găsesc specii reprezentative de floră și faună, incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova și protejate de legislația internațională.

Vom prezenta în continuare câteva dintre plantele rare - specii acvatice, incluse în Cartea Roșie, cu îndemnul de a le proteja.

Salvinia natans (peștișoară) – Este o specie de plantă eurasiatică, întâlnindu-se preponderent în Europa Centrală și de Est și Asia. Este o ferigă

Salvinia natans

plutitoare, și formează aglomerări mari la suprafața apelor stătătoare sau canalelor unde apa circulă anevoios. Este o plantă anuală, hidrofilă, având dimensiuni cuprinse între 5 și 20 cm. Sporifică în lunile iunie-septembrie.

Din punct de vedere morfologic, se evidențiază două frunze apaltizate care plutesc la suprafața apei, iar o a treia frunză este imersată în apă, funcționând ca o rădăcină. Flotarea este posibilă datorită săculețelor de aer în interiorul frunzelor. Peștișoara este iubitoare de lumină solară (heliofilă) și blochează pătrunderea luminii solare în straturile inferioare ale apei. Acest lucru este foarte folositor peștilor care populează lacurile, oferind

locuri întunecate și izolate pentru a se ascunde, însă poate întrerupe fotosinteza multor plante imersate în apă, eliminându-le complet în cazul extinderii exagerate.

Din cauza poluării masive a lacurilor, râurilor și a corpurilor de apă în general, are loc frecvent modificarea salinității mediului acvatic, iar peștișoara, fiind iubitoare de apă dulce, întâmpină dificultăți la adaptare. Din această cauză, tendința populațională de *Salvinia natans* este în descreștere, fiind protejată de legislația de mediu națională și internațională. În Republica Moldova această specie este inclusă în Cartea Roșie.

Trapa natans (cornaci) – specie nativă pentru Europa și Asia. Este o plantă acvatică, ultrahidrofilă, moderat termofilă, flotantă, înrădăcinată. Are dimensiuni cuprinse între 80 și 100 cm, dar uneori atinge și dimensiuni mai mari (2-4 m). Populează habitatele de apă dulce, stagnante sau lin curgătoare, și la fel ca peștișoara, se poate extinde foarte mult, în condiții de mediu optime, ajungând uneori să formeze saltele în mai multe straturi. Are două tipuri de frunze: submerse (cufundate complet în apă, liniare ca formă) și natante (la suprafața apei, de formă romboidală, cu o cameră

Trapa natans

aeriană pe pețiole). Florile sunt mici, alcătuite din 4 petale, și apar din luna iulie. Fructul, asemănător unei nuci, are între 2-4 țepi ascuțiți, care pot pătrunde chiar și prin talpa încălțăminte.

La fel ca și peștișoara, această plantă este iubitoare de lumină, împiedicând alte plante să aibă acces la lumina solară. Extinderea exagerată duce la scăderea concentrației de oxigen din apă, punând în pericol viața altor specii. Poate stânjeni și pescuitul, inotul, plimbarea cu barca și alte activități recreative. Totuși, în Republica Moldova ea are statut de Critic Periclitată, fiind introdusă în Cartea Roșie.

Ophioglossum vulgatum (limba șarpelui) – se întâlnește în mai multe regiuni, având o distribuție largă: Africa, sud-estul Americii de Nord, Europa, Asia. Preferă locurile umede din preajma lacurilor, mlaștinilor, heleșteelor, colonizând terenurile îmbibate de apă ce fac trecerea către luncile riverane. Este o plantă perenă (are o rădăcină persistentă din care iese o nouă tulpină în fiecare primăvară). Poate crește solitar, dar de obicei apare în colinii mixte alături de alte plante hugrofile. Are dimensiuni cuprinse între 5-20 cm.

Ophioglossum vulgatum

Din punct de vedere morfologic, are o frunză matură formată din două segmente, unul vegetativ (formă lanceolată) și altul sporofil (formă de spic), pe care sunt fixați sporii prin intermediul cărora planta se reproduce. Este fixată în pământ cu ajutorul unui rizom scurt.

În Republica Moldova, specia are statut de Critic Periclitată, fiind inclusă în Cartea Roșie.

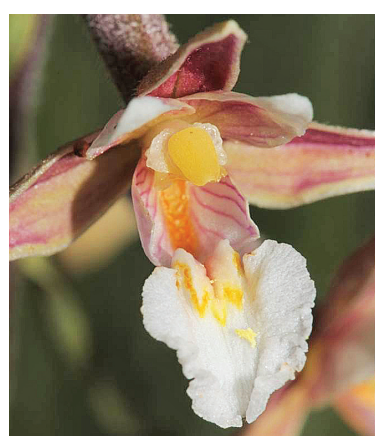
Epipactis palustris (mlăștiniță) – este o orhidee nativă zonelor temperate și sub-meridionale ale Europei și Asiei. Preferă terenurile din preajma râurilor, izvoarelor, heleșteelor cu apă dulce, mlaștinilor, pajiștilor umede. Este o plantă perenă, având un rizom lung, orizontal, care se ramifică. Este o specie higrofită și heliofilă.

Din punct de vedere morfologic, are o tulpină ce poate ajunge până la 60 cm, cu frunze ce ating 12 cm în lungime. Inflorescența este de tip racem (cu un ax central pe care sunt dispuse

flori) pe o singură latură. Înflorește de la sfârșitul lunii iunie.

Deși este relativ răspândită în zonele umede din Europa, efectivele populaționale sunt în descreștere din cauza desecărilor luncilor umede, distrugerii mlaștinilor și turismului iresponsabil.

În Republica Moldova este introdusă în Cartea Roșie.

Epipactis palustris

ZONE UMEDE
ÎN VALEA PRUTULUI DE MIJLOC

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul „Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD” și cofinanțat de Ministerul Mediului, prin Fondul Ecologic Național.

Această ediție specială nu poate fi pusă în vânzare liberă și se distribuie gratuit ca supliment la revista cu distribuție națională „Natura”. Viziunile, opiniile, pozițiile sau strategiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor. Tiraj: 8000 exemplare

Coordonator: Alecu RENIȚĂ, președinte MEM, mem@mem.md

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, str. S. Lazo 13, of. 2A, 022 23 26 54